

MEDLEMMER:

Steinar Sætre
Anne Skaansar
Tom Eide Osa
Julia Leikvoll
Torbjørn Karlsen
Torleif Bay
Silje Vindenes

Fungerende programkoordinator PPU-MUS
Programkoordinator PPU-KD
Førstelektor
Førsteamanuensis
Studentrepresentant (musikk)
Studentrepresentant (kunst)
Studiekonsulent (programstyresekretær)

Møte 3/2019

Møte i Programstyret for Praktisk pedagogisk utdanning

Onsdag 22. mai, kl. 09:00 – 11:00, GA Møterom 110

I Godkjenning av innkalling og dagsorden

II Protokoll

III Saker:

3/19 Undervisningsmengde pr. emne

Viser til protokoll fra programstyremøtet 8. april. Programstyret diskuterte undervisningsmengde pr. emne for den nye fagplanen og gikk igjennom omfanget pr. emne slik den er på programmene nå. Det ble enighet om å ta utgangspunkt i rammen om 1800 timer for 60 studiepoeng og lage nye forslag pr. emne, se vedlegg til saken.

Vedlegg:

PPU-ressursplan.xlsx
Arbeidsomfang, PPU-kunstnere og designere.pdf
Revidert undervisningsregnskap, kunst- og designdidaktikk.docx

4/19 Undervisningsplan for 2019/2020

Viser til protokoll fra programstyremøtet 8. april. Medlemmene i programstyret har arbeidet med en undervisningsplan for studieåret 2019/2020, se vedlegg.

Vedlegg:

Notat til arbeidsmøte PPU.docx
Undervisningslogistikk PPU-KMD.xlsx

5/19   Konsekvenser av sak «15/19 Praktisk pedagogisk utdanning – rammebetingelser» fra Fakultetsstyremøte 21. februar 2019

Vi drøfter foreløpige konsekvenser av styresak «15/19 Praktisk pedagogisk utdanning – rammebetingelser» og forslag til vedtak fra Fakultetsstyremøte 21. februar 2019.

Vedlegg:

Sak_1519_fellesprogram_ppu_rammebetingelser.pdf

6/19   Oppnevning av programsensor (ekstern fagfelle)

Programsensor er en ekstern fagfelle som har bestemte oppgaver knyttet til evaluering av ett studieprogram. Funksjonstiden er normalt 4 år.

Vedlegg:

<http://www.uib.no/studiekvalitet/78179/retningslinjer-programsensor-ved-universitetet-i-bergen>

7/19   Masterutdanning for lærere i praktiske og estiske fag

Viser til brev fra departementet om saken. Programstyret kan vurdere dette og komme med et høringssvar.

Vedlegg:

Høringsbrev - Forslag til forskrift til rammeplan for 5-årige lærerutdanninger i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13.pdf

IV

a   Referat- og orienteringssaker

Implementering av digitale litteraturlister (Leganto)

V

Eventuelt

Anne Skaansar
Programstyreleder

Silje Vindenes
Programstyresekretær

Universitetet i Bergen
Fakultet for kunst,
musikk og design

Arbeidsomfanget for studenter på PPU for kunstnere og designere, studieåret 2018/2019

Iflg. NOKUTs studietilsynsforskrift skal studietilbudets samlede arbeidsomfang være 1500–1800 timer per år for heltidsstudier (60 stp).

Årstimeregnskapet for studenter ved PPU-kd (1800 årstimer: 40 uker= 44t pr uke)

Aktivitet	Timer		
Undervisning	280 t		Inkluderer forelesninger, seminarer, gruppearbeid, workshops, osv.
Veiledning (gruppe- og individuell-)	12 t		Veiledning til fire eksamener, 3t x 4
Praksis	559 t		Etter retningslinjene for PPU-A: 43 timers uke for lærer x 13 uker
Totalt:	851 t		

Anbefalt tid til å lese (vanskelig eller utenlandsk språk):

100 sider	30 t
-----------	------

Tid til å lese: ca. 3000 sider = 900 t

Tid til annet arbeid: 1800 t-1751t = 49 t

Bergen 26. mars 2019
Anne Skaansar

Kilde:

Karjalainen, A., Ahla, K., Jutila, S. (2006). *Give me time to think*. A practical guide for teachers and curriculum designers. Oulo: Oulo University Press

Eksempel, undervisningsregnskap, PPU-kd, Kunst og designdid.

-med utgangspunkt i undervisningsregnskap for Psykologisk fakultet, ped. institutt på UiB.

Dette gjelder **17 studenter og to emner**, (F1-F2), 15stp + 15stp = **30 stp**.

Vekting:

Undervisning: Faktor 4 (teoripreget undervisning)

Veiledning: Faktor 2

Veiledning pr.arbeidskrav: 1t

Veiledning pr. eksamen:2 t

Vurdering/sensur F1: 4t pr. student (int + ekstern sensor x2)

Vurdering/sensur F2: 6t pr. student (int+ ekstern sensor x2)

Undervisning: $2(F1+F2) \times 70 \text{ t (undervisning pr. emne)} = 140 \text{ t} \times 4(\text{faktor}) =$	560 t
Veiledning arb.krav: $17(\text{stud}) \times 4(\text{antall arb.krav}) \times 2(\text{faktor}) =$	136 t
Veiledning, 2 eksamener: $(17 \times 2(\text{eksamener}) \times 2(\text{veiledning}) \times 2(\text{faktor}) =$	136 t
Vurdering 1 sensorer, 2 eksamener: $(17 \times 4) + (17 \times 6) =$	170 t
Praksisveiledning: $17(\text{stud}) \times 4\text{t} \times 2(\text{praksis}) =$	179 t
Emneansvar: $(25 \text{ t pr .emne pr. semester})$	50 t
Totalt	1231 t

I tillegg kommer praksisplanlegging ++.

Ser vi på et årsverk for en 100 % førsteamanuensis, utgjør dette 1695 t.

Av dette skal undervisning/veiledning utgjøre 46 % = 779, 7 t = 780t

Forskjellen utgjør: $1231 - 780 = 451\text{t}$

Det er viktig å presisere at våre studenter ikke får for mye undervisning eller veiledning i henhold til NOKUTs retningslinjer, eller praksis på andre tilsvarende utdanninger. Se vedlagt regnskap for studenter.

Ekstra ressurser som må dekkes inn: 451 t, som utgjør ca. 55 % 1.amanuensis stilling i Kunst- og designdidaktikk.

Anne Skaansar, 28.4. 2019

Notat til arbeidsmøte PPU-KMD, tirsdag 7.5.19

Rammen:

Undervisningen for heltid foregår i de 7 ukene før uke 40, for å få plass til 2x2 uker hvor studenten skriver semesteroppgaver (innen uke 50), etter praksis. Dersom ped har en annen eksamensform, kan det undervises flere uker.

- Unngå parallell undervisning?

Ut fra tilbakemeldinger fra Steinar og Tom og er det vanskelig for PPU-GA å kunne organisere PPU deltid som en samlingsbasert utdanning.

Alternativet for å unngå at heltidsstudentene går sammen deltid i all felles undervisning i pedagogikk, er å lage en delvis gruppedelt undervisning, hvor ca.50 % av undervisningen foregår separat for heltidsstudenter.

Pedagogikk:

Heltid: 63 t (3 t x 21)

Deltid 1.år, 1+2 sem: timer

Deltid 2.år, 3+4 sem: timer

Spørsmål:

Hvordan unngå at deltid 1.år må gå møte tre ganger i uka? Kan de gå i ukene 42-44, mandag 9-12, uten heltidsstudenter.

P

Kan vi bytte deltid 2.år, mandag 13-15, og heltid/deltid tirsdag 9-12?

Hvordan innpasser vi dette med det som allerede er undervist i på PPU-GA?

Når er prosjektuka på GA?

Vårsemesteret?

Pedagogikk					Fagdidaktikk	
Uke	Ma 9-12	Ma 13-15	Ti 9-12	Ti 13-15	On 9-15	To 9-15
33	Heltid/deltid 1.år	Deltid 2.år	Heltid/deltid 1.år	Heltid		
34	Heltid/deltid 1.år	Deltid 2.år	Heltid/deltid 1.år	Heltid		
35	Heltid/deltid 1.år	Deltid 2.år	Heltid/deltid 1.år	Heltid		
36	Heltid/deltid 1.år	Deltid 2.år	Heltid	Heltid		
37	Heltid/deltid 1.år	Deltid 2.år	Heltid	Heltid		
38	Heltid/deltid 1.år	Deltid 2.år	Heltid	Heltid		
39	Heltid/deltid 1.år	Deltid 2.år	Heltid	Heltid		

40	Praksis kd/praksis 1.år ?	Deltid 2.år				
41	U-fri	U-fri	U-fri	U-fri	U-fri	Ufri
42	Praksis kd/	Deltid 2.år				
43	Praksis kd/	Deltid 2.år				
44	Praksis kd/	Deltid 2.år				
45	Praksis kd	Praksis 2.år?				
46	Praksis kd	Praksis 2.år?				
47	Eksamen,fagdid heltid kd					
48	Eksamen,fagdid heltid kd					
49						
50						

Styre: Fakultet for kunst, musikk og design

Styresak: 15/19

Møtedato: 21.02.2019

Dato: 14.02.19

Arkivsaknr: 18/14376

Opprettelse av felles studieplan PPU i kunst, musikk og design – rammebetingelser

---

Bakgrunn

KMDs fakultetsstyre har vedtatt felles studieplan for PPU i kunst, musikk og design, med studiestart 2019, med forbehold om nødvendige justeringer i rammebetingelsene. Det legges opp til et felles PPU-program med studieretninger innenfor henholdsvis utøvende musikk og kunst eller design. Fakultetsstyret har bedt om at det fremlegges en sak der økonomi og rammebetingelser for studiet gjennomgås. Det er antydning at Griegakademiet blir ansvarlig institutt for driften av fakultetets PPU-program.

Høsten 2018 vedtok fakultetsstyret i sak 92/18 en revidering av PPU i utøvende musikk. Hensikten var å kunne lyse ut studieplasser innenfor et samlet program.

PPU-programmet for kunst og design er organisatorisk og økonomisk tilknyttet Institutt for design, mens PPU-programmet for musikk er tilsvarende tilknyttet Griegakademiet – Institutt for musikk.

- PPU-programmet ved kunst og design ble tilført KHiB i 2009 ved at det ble tilført midler til 15 nye BA-studieplasser til kunst og design (finansiert i kategori B), hvorav en del av disse midlene ble disponert til opprettelse av 15 studieplasser i et 1-årig PPU-studium.
- PPU-programmet i utøvende musikk ble etablert på begynnelsen av 90-tallet, ved å allokere ressurser fra en nedlagt integrert musikkpedagogisk utdanning (finansieringskategori B). Studenter på BA i utøvende musikk kan integrere PPU i sitt fireårige BA forløp. Det ettårige PPU-programmet kan også tas som enkeltstående fulltidsstudium. Opptaksramme en nå 14 studieplasser.

Alternative modeller for organisatorisk og økonomisk plassering

Når felles PPU-program skal etableres må det tas stilling til hvordan programmets ressurser skal plasseres i organisasjonen og håndteres økonomisk. Nedenfor er skissert 3 alternativ. Med «stillingsressurser» menes faglige stillinger på instituttene. Administrative ressurser er uansett modell plassert på fakultetsnivå eller sentralt på UiB:

Alternative modeller	Fordeler	Ulemper
0. Som i dag – ressurser forblir på de 2 instituttene	Unngår omorganisering og roking av midler	Uryddig ansvar og myndighet. Ikke i samsvar med behovet for å samle PPU Vanskelig å sikre godt samarbeid og helhetlige prioriteringer

1. Griegakademiet overtar alle økonomiske ressurser, inkludert stillingsressurser og personalansvar for disse.	Entydig organisering og ansvar for ressurser. Sikrer helhetlig prioritering av ressurser.	Omorganisering av en stilling (flyttes mellom institutt)
2. Griegakademiet overtar alle økonomiske ressurser, inkludert stillingsressurser, men personalansvar for stillingene forblir på dagens institutter.	Unngår omorganisering av stillinger.	Uryddig ansvar og myndighet. Kan bli vanskelig å enes om prioriteringer. Endret ressursfordeling

Vurdering av modeller for plassering

Fakultetsledelsen ser det som svært viktig at et felles PPU-program samler de faglige ressursene til PPU, og dermed sikrer helhetlig faglig og økonomisk prioritering i programmet. Instituttene må uansett samarbeide om programmets prioriteringer, men alternativ 1. der Griegakademiet overtar alle økonomiske ressurser, inkludert stillingsressurser og personalansvar for disse, fremstår for fakultetsledelsen som det foretrukne alternativet.

Økonomien i et felles PPU-program

Når stillinger og budsjettmidler skal flyttes fra et institutt til et annet, er det noen økonomiske hensyn som KMD må ivareta:

- 1) Instituttens økonomiske rammebetingelser for den øvrige virksomhet bør ikke bli dårligere etter at PPU-virksomheten trekkes ut/legges til.
- 2) Instituttens økonomiske rammebetingelser bør ikke vise økte forskjeller mellom instituttene (målt i budsjettamme pr studentmåltall) etter at PPU-virksomheten trekkes ut/legges til.
- 3) Økonomien i programmet må vurderes i forhold til de økonomiske rammer som gjelder for andre studieprogrammer ved KMD.
- 4) Utgiftene til praksis dekkes av driftsrammen som er lagt til PPU.

Nedenfor er synliggjort budsjettmidler til stillinger og drift for 2019 og hva dette kan innebære av endringer i instituttens rammer etter alternativ 1 over. For å identifisere hvilke ressurser som medgår til PPU-programmene i dag, er det tatt utgangspunkt i budsjetterte driftsmidler og lønnsmidler tilknyttet PPU, herunder til sammen 3,7 årsverk i stillingsressurser:

Institutt for design:

- 100% Førsteamanuensis
- 50 % Førsteamanuensis (midlertidig)
- 20 % Professor II
- 170 % Sum stillinger

Griegakademiet – Institutt for musikk:

- 100 % Førstelektor
- 80 % Førstelektor
- 20 % Førsteamanuensis II
- 200 % Sum stilling

Dersom økonomiske ressurser, inkludert stillingsressurser og personalansvar for disse, overføres til Griegakademiet (som alternativ 1 over) kan det gi følgende budsjettkonsekvenser:

2019 budsjetterammer	Institutt for design	Griegakademiet – Institutt for musikk	Felles PPU*	Griegakademiet – Institutt for musikk (inkl. Felles PPU*)
Lønnsbudsjett	18 093 000	29 481 000		29 481 000
Driftsramme	4 116 000	4 576 000		4 576 000
Innsparing	-843 000	-1 074 000		-1 074 000
Sum budsjetteramme pr d.d.	21 366 000	32 983 000	0	32 983 000
PPU-lønnsmidler	-1 401 000	-1 663 000	3 064 000	1 401 000
PPU-driftsmidler	-660 000	-352 000	1 012 000	660 000
Sum ev. PPU budsjetteramme	-2 061 000	-2 015 000	4 076 000	2 061 000
Sum budsjetteramme eks. PPU	19 305 000	30 968 000	4 076 000	35 044 000
			* før ev. justeringer	

Sammenligner man budsjetterammer pr studentmåltall, vil endringene over gi utslag som viser at Felles PPU ved sammenslåing vil få høyere rammer pr. studentmåltall enn øvrige studieprogrammer.

Studentmåltall	Institutt for design	Griegakademiet – Institutt for musikk	Felles PPU	Griegakademiet – Institutt for musikk (inkl. Felles PPU)
Rammer pr studentmåltall				
Studentmåltall opprinnelig	178	260		
herav studentmåltall PPU	17	14	31	31
Studentmåltall andre BA/MA (eks PPU)	161	246		246
Studentmåltall nye	161	246	31	277
Ramme pr studentmåltall pr d.d.	120 034	126 858		
Ramme pr studentmåltall PPU	121 235	143 929	131 484	
Ramme pr studentmåltall eks. PPU	119 907	125 886		126 513

Tabellen over viser at et felles PPU-program vil ha et budsjett på kr 131' pr studentmåltall dersom man flytter budsjettmidler som vist for alternativ 1 over. Institutt for design vil etter overføring av budsjettmidler ha omtrent samme budsjett pr studentmåltall som før, mens Griegakademiets budsjett pr studentmåltall øker noe.

Studentmåltallene i tabellen tilsvarer opptaksrammer, og disse måltallene må imidlertid kvalitetssikres og vurderes om riktig å benytte for sammenligning av budsjetterammer. For kunst og design ble det i sin tid tildelt og opprettet 15 PPU studieplasser, ikke 17 som opptaksrammen viser.

Det er naturlig at vi vurderer ressursgrunnlaget i forbindelse med sammenslåingen. Før det etableres en økonomisk ramme for felles PPU, må det vurderes om det er rimelig at PPU-programmet har bedre rammebetingelser pr studentmåltall enn andre studenter ved KMD (slik tabellen over viser). Det bør i den forbindelse sikres at flytting av PPU-programmet organisatorisk ikke øker forskjellene i rammer pr student mellom instituttene.

På samme måte som resten av KMD vil også PPU-programmet fra budsjett 2020 være utsatt for endringer i resultater fra 2017 til 2018. Det er foreløpig ikke gjort beregninger på dette.

I tabellen er beregninger gjort med helårsvirkning for 2019. Reelle budsjettkorrigeringer i 2019 må justeres med tanke på at endringen vil gjelde fra høsten 2019. Her må KMD vurdere hva som er mest hensiktsmessig. Det kan være aktuelt å ta utgangspunkt i beregningen for hele

året, og at mer-/mindre forbruk i forhold til dette overføres til felles PPU-program ved Griegakademiet fra høsten 2019.

Fakultetsdirektørs merknad

Et felles PPU-program innen kunst, musikk og design er planlagt etablert fra høsten 2019. Det er mest hensiktsmessig og ryddig å samle programmet under ett institutt. GA er i så fall det mest aktuelle instituttet, da programmet er samlet under eksisterende PPU-program ved GA. KMD vil arbeide med en organisatorisk løsning der samlede økonomiske ressurser for programmet overføres GA, inkludert stillinger og personalansvar for disse.

Det arbeides med å lage overordnede samarbeidsavtaler med aktuelle skoler og andre organisasjoner når det gjelder praksisdelen i studiet. I dag har fakultetet en ordning med kontrakter og betaling av enkeltlærere. Denne ordningen er administrativt krevende og svært dyr, og bør om mulig erstattes av praksisavtaler.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret tar vurderinger om økonomien for felles PPU-program til orientering.

I samsvar med saksforelegget gis fakultetsdirektør fullmakt til å fullføre nødvendige endringer for en sammenslåing av de to studieprogrammene.

Frode Thorsen
Dekan

Synnøve Myhre
Fakultetsdirektør

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

19/1113-

21.03.2019

Høring Forslag til forskrift om rammeplan for femårige lærerutdanninger i praktiske og estetiske fag for trinn 1–13

*Departementet sender med dette på høring forslag til forskrift om rammeplan for lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1–13, med frist **24. juni 2019**.*

Norsk lærerutdanning skal svare på skolens behov for kompetanse, og det er et mål å få hevet kompetansen i de praktiske og estetiske fagene i norsk skole. Regjeringen har bestemt at masterutdanning skal være hovedmodell for norsk lærerutdanning. I dag har vi treårige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag. Disse gir undervisningskompetanse i ett fag. Forskriftene finnes her: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-03-18-290?q=faglærer>

I 2018 nedsatte Kunnskapsdepartementet et utvalg som skulle utvikle forslag til rammeplan for tofaglig master i faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag. Utvalget var ledet av førsteamanuensis Inger-Åshild By ved Norges idrettshøgskole, og skulle først utrede kompetansebehov og konsekvenser av å innføre master i faglærerutdanning i disse fagene. 30. april 2018 ga utvalget en anbefaling om å innføre lærerutdanning på masternivå i praktiske og estetiske fag. Rammeplanutvalget la blant annet vekt på behovet for masterutdanning på lik linje med andre femårige lærerutdanninger. Utvalget leverte sin innstilling med forslag til rammeplan 14. januar i år.

Rammeplanutvalgets innstillinger og opprinnelige forslag til forskrift med merknader og vurderinger kan leses her: <https://www.regjeringen.no/no/dep/kd/org/styrer-rad-og-utvalg/rammeplanutvalg-for-tofaglig-master-i-faglærerutdanning/id2608578/>

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling
Avdeling for høyere
utdanning, forskning
og internasjonalt
arbeid

Saksbehandler
Ellen Birgitte Levy
22 24 74 22

Departementet ba utvalget om særlig å vurdere forholdet mellom de treårige faglærerutdanningene og en eventuell ny masterutdanning, behov for differensiering av utdanningen mot de ulike trinn og hvilke fag som kan inngå i utdanningen.

I arbeidet med å utvikle forslag til forskrift har utvalget lagt opp til en åpen og inkluderende prosess, med innspillskonferanse, konsultasjon med Sametinget, og dialog med andre relevante instanser.

Departementet har endret utvalgets forslag noen steder. Dette er for det meste tekniske endringer. I tillegg har departementet lagt inn en formulering om at utdanningen må ivareta overgangen fra barnehage til skole.

Hovedtrekk i forslaget som sendes på høring

1. Rammeplanutvalget foreslår at utdanningen skal benevnes *Lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1–13*. Navnet viser egenarten til utdanningen, og harmonerer med navn på øvrige lærerutdanninger. Utvalget foreslår at navnet gjenspeiler masterfaget, for eksempel slik: *Lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1–13 - musikk*.
2. Masterfaget (fag I) er et av de praktiske og estetiske fagene: (a) dans; (b) design, kunst og håndverk; (c) drama og teater; (d) kroppsøving og idrettsfag; (e) mat og helse og (f) musikk. I tillegg velger studenten ett eller to andre undervisningsfag som har læreplan i grunnopplæringen. Fag II og III kan også være beslektet med masterfaget dersom fagområdet ikke har tilstrekkelig fordypning i masterfaget. Forslaget åpner for at institusjonene kan styrke profesjonsfaget, masterfaget (fag I) eller fag II i 4. og 5. år.
3. Utdanningen skal kvalifisere for å undervise på trinn 1–13. Å spisse kompetansen mot spesielle trinn, kan skje i arbeidet med masteroppgaven, i praksisstudiet, eller i innretning av fag i utdanningen.
4. Det foreslås 130 dager praksis, hvorav 100 dager veiledet og vurdert praksis i grunnopplæringen. 30 dager kan være utenom grunnopplæringen, for eksempel i kulturskole eller annen faglig opplæring og formidling knyttet til faglig og kulturelt arbeid med barn, unge og voksne. Prosjektbasert praksis i 4. og 5. år vil kunne legge et grunnlag for, eller være en del av masteroppgaven.
5. Utvalget anbefaler at de treårige faglærerutdanningene i praktiske og estetiske fag, utfases. Lærerutdanningen skal være femårig integrert, og skal ikke gi undervisningskompetanse etter tre år. Ønsker en student å avslutte etter tre år, kan studenten søke om bachelorgrad etter gjeldende regelverk ved institusjonen.
6. Studentene skal møte vitenskapsteori og metode tidlig i studiet, og masteroppgaven kan ha innslag av praktisk skapende/utøvende virksomhet.

7. Det foreslås at institusjoner som ønsker det, kan implementere ny forskrift i 2020, og at alle institusjoner må gå over til ny forskrift i 2021.

Høring

Departementet sender med dette på høring utkast til forskrift om rammeplan for lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1–13.

Vi ber om at høringspartene kommenterer forskriften paragrafvis.

Høringssaken er tilgjengelig på www.regjeringen.no/id2630430. Høringsuttalelser sendes elektronisk via denne siden. Alternativt kan høringsuttalelser sendes Kunnskapsdepartementet: postmottak@kd.dep.no. Høringsuttalelser er offentlige og blir publisert.

Høringsfristen er mandag 24. juni 2019.

Med hilsen

Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Ellen Birgitte Levy
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adresseliste

Abelia
Akademikerne
Ansgar Teologiske Høgskole
Arbeids- og sosialdepartementet
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
Association of Norwegian Students Abroad
Atlantis Medisinske Høgskole
Barne- og likestillingsdepartementet
Barne- ungdoms- og familiedirektoratet
Barneombudet
Barrat Due musikk institutt
Bergen Arkitekt høgskole
Bjørknes høyskole
Det teologiske Menighetsfakultet
Diakonhjemmet Høgskole
Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning
Dronning Mauds Minne Høgskole for førskolelærerutdanning
Dysleksi Norge
Econa
Elevorganisasjonen
Fagforbundet
Fellesorganisasjonen
Fellesrådet for kunstoffagene i skolen
Finansdepartementet
Fjellhaug Internasjonale Høgskole
Fleksibel utdanning Norge
Foreldreutvalget for grunnopplæringen
Forskerforbundet
Forsvarets høgskole
Forsvarsdepartementet
Fremmedspråksenteret
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Fylkesmannen i Buskerud
Fylkesmannen i Finnmark
Fylkesmannen i Hedmark
Fylkesmannen i Hordaland
Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Fylkesmannen i Nordland
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Fylkesmannen i Oppland
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Fylkesmannen i Rogaland

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Fylkesmannen i Telemark
Fylkesmannen i Troms
Fylkesmannen i Vestfold
Fylkesmannen i Østfold
Handelshøyskolen BI
Haraldsplass diakonale høgskole
Helse- og omsorgsdepartementet
Hovedorganisasjonen Virke
Høgskolen i Innlandet
Høgskolen i Molde vitenskapelig høgskole i logistikk
Høgskolen i Volda
Høgskolen i Østfold
Høgskolen for landbruk og bygdeutvikling
Høgskulen på Vestlandet
Høyskolen Diakonova
Høyskolen for Ledelse og Teologi
Høyskolen Kristiania
Institutt for Kristen Oppseding
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Justis- og beredskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Kompetanse Norge
KS
Kulturdepartementet
Kulturrådet
Kunst- og kultursenteret
Kunsthøgskolen i Oslo
Landbruks- og matdepartementet
Landsorganisasjonen i Norge
Lesesenteret
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Lovisenberg diakonale høgskole
Lærernes Yrkesforbund
Misjonshøgskolen
Musikernes fellesorganisasjon
Musikk i skolen
Musikkteaterhøgskolen
NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen)
Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring
Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen
Nasjonalt senter for realfagsrekruttering

Naturfagsenteret
Naturviterne
NLA Høgskolen
Nord universitet
Norges Dansehøyskole
Norges forskningsråd
Norges Handelshøyskole
Norges idrettshøgskole
Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon
Norges Juristforbund
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Norges musikkhøgskole
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Norgesuniversitetet
Noroff høyskole
Norsk barnebokinstitutt
Norsk Gestaltinstitutt AS Høgskole
Norsk høgskole for helhetsterapi
Norsk institutt for forskning om oppvekst velferd og aldring
Norsk Lektorlag
Norsk presseforbund
Norsk studentorganisasjon
Norsk Sykepleierforbund
Norsk tjenestemannslag
Nynorsksenteret
Nærings- og fiskeridepartementet
Næringslivets Hovedorganisasjon
Olje- og energidepartementet
Organisasjon for norske fagskolestudenter
Oslo kommune
OsloMet
Pedagogstudentene i Utdanningsforbundet
Politihøgskolen
Riksrevisjonen
Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner
Sametinget
Samferdselsdepartementet
Samfunnsøkonomene
Samisk høgskole
Skolelederforbundet
Skolenes landsforbund
Skrivekunstakademiet
Skrivesenteret
Språkrådet

Steinerhøyskolen
Steinerskoleforbundet
Tekna - Teknisk-naturvitenskapelig forening
UHR-lærerutdanning
UNINETT AS
Unio
Unit - Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning
Universell
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Nordland
Universitetet i Oslo
Universitetet i Stavanger
Universitetet i Sørøst-Norge
Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet
Universitets- og høgskolerådet
Utdanningsdirektoratet
Utdanningsforbundet
Utenriksdepartementet
VID vitenskapelige høgskole
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund